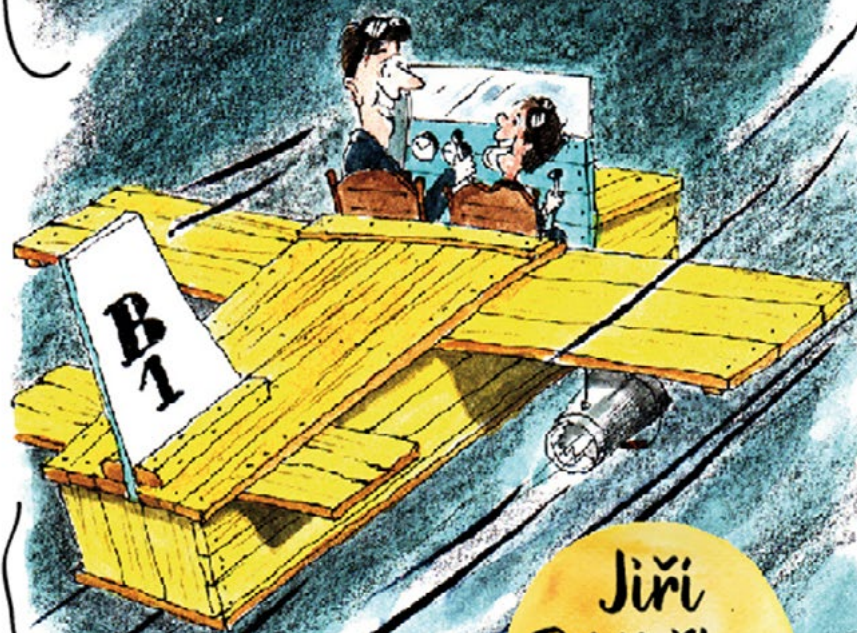


# ŠTĀSTNEJ JAKO

# blecha

Příběh muže  
který spustil  
sametovou  
revoluci



Jiří  
Růžička

# Šťastnej jako blecha

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

[www.xyz.cz](http://www.xyz.cz)

[www.albatrosmedia.cz](http://www.albatrosmedia.cz)



**x·y·z**

NAKLADATELSTVÍ

**Jiří Růžička**

**Šťastnej jako blecha – e-kniha**

Copyright © Albatros Media a. s., 2018

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována  
bez písemného souhlasu majitelů práv.



**ALBATROS** MEDIA a.s.

ŠŤASTNEJ  
JAKO  
blecha

Příběh muže,  
který spustil  
sametovou  
revoluci

Jiří  
Růžička





Tak tebe zajímá, proč se pořád tak hloupě usmívám. Víím, neřekl jsi „hloupě“, ale ono to tak asi bude, protože já se nejvíc usmívám, když ostatním lidem vůbec do smíchu není, a nedokážu to zastavit. Do svejch dvanácti let jsem na sobě nic takovýho nepozoroval, spustilo se to až po tý nehodě. Nejspíš se mi v hlavě strhlo pár mozkovejch závitů, protože jinak si to nedokážu vysvětlit. Na vlastní kůži jsem začal poznávat, že rčení „S úsměvem jde všechno líp“ je jen propaganda. Ne že by mi to nějak extra vadilo, dneska se už dokonce usmívám rád, ale některejm lidem jsem opravdu hnul žlučí. A někdy to byli lidi docela známý a mocný. Aspoň to říkala máma. Já se v politice nevyznám. A ty asi taky ne, když jsi ještě kluk, tak je to jedno. Ale radši začnu pěkně od začátku.



Naši se na mě dost načekali. Máma dlouho nemohla přijít do jinýho stavu. Málem z toho oba tenkrát zešíleli. Prozradil mi to táta v létě roku 1983, když natíral střechu naší chaty. Asi to původně

neměl v úmyslu, ale výpary z barvy mu rozvázaly jazyk. S mámou se prej o mě snažili celý tři roky. Leccos kvůli tomu vyzkoušeli. Pili speciální čaj, cpali se kyselinou listovou, vitamínem E a jogurtem, táta dokonce vypustil ze svého jídelníčku pivo, ale lékař nakonec usoudil, že jejich problém je psychickej: moc chtěj. Táta tedy pivo zase začal pít, protože moc chtěl jenom střízlivej. To štválo mámu, která chtěla moc i po pivu. Táta nakonec ustoupil, ale přestal se holit a odmítal chodit k holiči. Máma zase rozjela v bytě masivní pěstování kytek. Svou neukojenou mateřskou lásku vrážela do květů všemožnejch tvarů a barev. Rostliny byly všude, v kuchyni i masožravý, takže při jídle se nedoporučovalo otálet. Táta říkal, že si nejdnou musel prosekat cestu na záchod mačetou. Jednou prej takhle omylem přeseknul i kabel od vysavače. Elektrickou ránu nedostal, ale když to máma zjistila, dostal málem ránu od ní. Když jsem se ale na to ptal mámy, historky kolem květin rezolutně popřela. Zato mi potvrdila, že táta v ty dny vypadal skoro jako Krakonoš.

Asi by oba fakt skončili v blázinci, kdyby jim lékař konečně neoznámil, že je máma těhotná. Nejdřív mu nevěřili. Mysleli si, že blafuje, aby ušetřil práci psychiatrovi, ale pak to dostali černý na bílým. Máma přestala sázet další kytky, ale táta na holiče kašlal dál, aby to prej nezakřiknul.

„Nechám se ostříhat, až se to narodí,“ trval rezolutně na svém, i když máma kolikrát díky jeho hustejm vlasům ani nedokázala zjistit, z který strany má obličej.

Dočkali se oba. A hlavně já. Narodil jsem se 13. srpna 1970. Když se to táta dozvěděl, zrovna lepil z balzy malý letadýlko.

Už tenkrát byl modelářem. Měl rozděláno hned několik letadel najednou. Ale tenhle mini model nedokončil. Vlastně je to tak dobře, protože ho hodně kazil, jak se na mě těšil. Na křídlo omylem zvrhnul pivo, když slavil mámin odjezd do porodnice, trup začistil jen nahrubo, takže připomínal valchu, mezi slepený plochy se dostaly jeho dlouhé vlasy. A toho dne, kdy se dozvěděl, že jsem spatřil světlo světa, vylil omylem na model celou pikslu lepidla. Po návratu z porodnice bylo lepidlo tuhé a letadýlko se nedalo odtrhnout od stolu. Ale to už předbíhám.

Táta nechal model modelem a vyrazil za mámou. Neměl trpělivost čekat na tramvaj, spoléhal se výhradně na své vlastní běhy. Kousek před cílem mu ale došlo, že stále ještě nemá ostríhaný vlasy, jak slíbil. Připomněli mu to dva příslušníci VB, co ho právě kvůli tomu zastavili a legitimovali.

„Kam tak spěcháte, pane Blecha?“ zeptal se ho ten vyšší, když nalistoval v občance jeho jméno.

„Do porodnice. Žena rodí.“

„Poprvé?“

„Ne. Už jsem párkrát spěchal.“

„Nechte si ty srandičky! Tady nejste v USA!“ vypálil po tátovi menší příslušník, kterej si doposud šetřil hlasivky.

„Nebo máte něco proti lidově demokratickému zřízení?“ přiložil pod kotel vyšší příslušník.

„Ne, zřídili to tu dobře.“

„Jak to myslíte?“

„Že to tu fakt zřídili.“

Příslušníci se po sobě významně ohlídlí, jako kdyby táta právě vyhlásil válku Sovětskému svazu. Chvilí se zdálo, že ho odvedou na stanici, kde z něho udělají agenta CIA. Pak mu ale dali na vybranou: Buď vězení, nebo holič. Táta si vybral holiče, takže zabil dvě mouchy jednou ranou. Mně říkal, že k tomuhle finále směřoval schválně už od začátku a že měl všechno pod kontrolou, ale já si tím jistě nejsem.

Máma si pak v porodnici nemohla vynachválit, jak vkusně se táta nechal ostříhat. A vůbec nejvíc ji těšilo, že dodržel, co slíbil.

I příslušníci VB byli někdy užiteční.



Táta měl odjakživa několik koníčků. Že lepil modely letadel, už víš. Ale on taky rád fotil a natáčel filmy, ke kterým pak pouštěl hudbu a komentář z magnetofonu. Používal osmimilimetrovou kameru s filmem, co měl malou citlivost, takže když





УЧУ

natáčel doma, nezbylo mu než si na všechno pořádně posvítit. Taky tím filmem musel šetřit. Proto každé záběr dlouho připravoval. Natáčení mojí koupele ve vaničce se tudíž protáhlo i na několik hodin. Máma říkala, že ke konci jsem už byl celej rozmočeněj a pomalu mi rostly žábry. Jenže mě aspoň chladi-la voda, kdežto ona se celou dobu pekla v žáru reflektorů. Musela se hodně přemáhat, když po ní táta chtěl úsměv do kame-ry.

„Jak se asi mám usmívat, když už tu dvě hodiny topím vlastní dítě?“

„Normálně. Řekni sýr.“

Dneska jsem ale rád, že ty záběry vznikly. Převedel jsem je na DVD. Neboj, někdy ti je přehraju.



Co jsem měl opravdu luxusní, byl kočárek. Táta si vzal do pa-rády nějaký kus z výprodeje. Přidělal mu menší křídla a vy-stříhal v něm postranní okýnka. Vypadal jako bachratý letadlo. Máma se s ním styděla jezdit sama, a tak se mnou vyráželi oba. Zrovna do parku tady u nás před hospodou. Bydleli jsme dole pod strání. Zatímco táta mě hrdě tlačil, máma se maskovala

brejlema proti slunci. Opravdu nepatřili mezi manžele, kteří se spolu nudí. Samozřejmě si nepamatuju, o čem se tenkrát spolu bavili, ale dokážu si to představit:

„Doufám, že z něj bude taky modelář,“ zasnul se určitě táta.

„To by mu v životě moc štěstí nepřineslo,“ mírnila jeho nadšení máma.

„Náhodou... Jen si vzpomeň, jak jsme se seznámili.“

„Na to se nedá zapomenout.“

„Můj větroň mi tě vybral. Byl to jeho nejlepší let.“

„Až na to přistání,“ dodala máma a nahmatala si cosi na hlavě.

„Ještě teď tam mám bouli.“

Jistojistě akorát vím, že když jsem se rozbrečel, vypadla na mě dýchací maska na hadičce jako v letadle při dekompresi. Naštěstí jsem nebrečel moc často.

Asi už tušíš, že táta byl taky konstruktér, amatérskéj i profesionální. Svoje zlepšováky si přichystal taky pro mě. Už tenkrát například vymyslel a vyrobil svou vlastní elektrickou chůvu. Pravda, měla ještě svoje mouchy. Například probíjela. Vždycky, když jsem čůral, se mezi drátama v plenách vytvořil elektrický obvod a v obejváku zablikala červená žárovka. Bohužel mě to taky párkrát koplo. Na vykonanou potřebu tedy upozorňoval spíš můj řev než žárovka. A taky trochu kouř a pára.

„Herodes hadr!“ ulevila si moje matka, když ze mě vyrvala všechny dráty.

Táta odmítal připustit, že by elektrická chůva mohla mít nějakou vadu, ale máma se tvrdě postavila proti jejímu dalšímu používání.

„Jen přes moji mrtvolu!“

Táta se tudíž rozhod, že bezpečnost svýho vynálezu vyzkouší na vlastní kůži. Z té doby si ještě nic nepamatuju, ale máma říkala, že když se řízeně počůral, řval stejně jako já. A prej se pak nejmíň půl roku bál vykonávat malou potřebu. Další zdokonalování elektrický chůvy ukončil on i já, když jsem svoje močení dostal pod kontrolu s přibývajícím věkem.



Jinej jeho zlepšovák, co taky dával rány, si už pamatuju jasně, protože mi bylo dvanáct let. Díky němu jsem opět poznal, co je to bolest. Táta někde pokoutně sehnal polní telefony TP 25, kterejma propojil můj pokoj s kuchyní a ložnicí. Jeden telefon jsem měl přímo u postele, aby mohl nahrazovat budík.

Toho podzimního rána jsem si připadal jako magnet na železe. I když mě už máma probudila, neměl jsem sílu vstát z postele. Protože hrozilo, že přijdu pozdě do školy, táta prozvonil polní telefon. Ten kravál u hlavy mě tak zblbl, že jsem místo na slu-

chátka sáhnul na kontakty s drátama, mezi kterejma bylo právě 75 voltů. Děsivě mě to koplo, snad se mi i naježily vlasy.

Čapnul jsem sluchátko a chystal se říct volajícímu něco od plic, ale tátův vřelej hlas mě odzbrojil: „Kuchyň volá Vojtěcha a přeje mu dobré jitro. Snídaně je na stole. Opakuji. Kuchyň volá Vojtěcha...“

Radši jsem zavěsil, posadil se na postel a vstřebával šok. Byl jsem zadejchanej, jako kdybych právě absolvoval maraton. Uklidňoval mě pohled na modely letadel, který mi táta rozvěsil po pokoji. Zařídil mi to tam hezky, dokonce ke stropu přidělal houpačku. Pozoroval jsem i jeřáb, kterej jsme spolu sešroubovali ze stavebnice Merkur. Pořád jsem se ale nedokázal ubránit pocitu, že je táta z jiný planety. Vůbec jsem mu nerozuměl.

„Mohl jsi ho zabít!“ zlobila se na něj máma u snídaně.

„Ale prosím tě, induktor ještě nikomu neublížil,“ uklidňoval ji táta.

„Jo? Tak schválně!“ Máma se obrátila na mě: „Jak je ta básnička, kterou ses včera celej den učil?“

Vytuhnul jsem líp než tátovo dvousložkový lepidlo Epoxid. Nejenže se mi nevybavila básnička, já si ani nedokázal vzpomenout, jak se jmenuje a kdo ji napsal.

Máma mi ještě zkusila napovědět: „František Hrubín: Do školy.“

„František Hrubín: Do školy,“ spustil jsem s plnou vervou, pak se mi ale mozkový závity opět zadržly: „Pole už jsou... Táto, bláto...“

„Nic nedbáme na strniska... Ať si na ně vítr píská,“ pokoušel se nahodit motor mý paměti i táta.

Marně. Dlouho a hodně jsem tlačil, ale vylezlo ze mě akorát jediný slůvko: „No.“

„Tak vidíš!“ sjela matka otce a věnovala mu pohled, kterej by rozbřečel i Hitlera.

Z nouze jsem do sebe hodil celou sklenici mlíka.

„Nepij to tak rychle, nebo ti bude špatně!“ vyřídila si to i se mnou.

Ranní dusno u nás doma rozfoukal až táta: „Dobře, uznávám chybu a omlouvám se.“

Jako bolestný jsem od něj dostal jízdní kolo Pionýr, který se mi původně chystal dát až k narozeninám. Ještě ten den odpoledne se ukázalo, že to bylo rozhodnutí osudový.

Na kole jsem toho v životě moc nenajezdil. Moje cyklistická kariéra v podstatě začala a skončila ten samej den.



Hned po škole jsme šli vyzkoušet kolo do parku tady u hospody. Nepršelo, nefoukalo, ani tu nebylo moc lidí. Podmínky jsme měli ideální, jen to štěstí zůstalo bohužel doma.

Usoudil jsem, že nejlíp se naučím na kole, když pojedu z kopce. Naivně jsem předpokládal, že brzdit zvládnou levou zadní. Táta mi ještě vnutil motorkářskou přilbu, která mi byla velká, takže jsem si v ní připadal jako řidič obrněného transportéru OT-64.

„Maminka si to přála. Bezpečnost především,“ vysvětlil mi, jak se věci mají, a vyrazil po svahu napřed, aby si na mě mohl v klidu připravit svůj fotoaparát značky Flexaret.

Nasadil jsem si přilbu a naskočil na kolo. Šlapat jsem už nemusel, rozjelo se to samo, a nečekaně dost rychle. První tři vteřiny mě hřálo u srdce, že už sám dokážu držet stabilitu, pak jsem si uvědomil, že nevím, kde je brzda. Chtělo se mi volat o pomoc, ale neměl jsem dost odvahy. Táta se navíc díval do hledáčku fotoaparátu a ostřil, takže ani netušil, že mám nějaký potíže. Jak se později ukázalo, brzda nebyla tím hlavním problémem. Při prvním vjezdu do díry mi totiž spadla přes oči přilba a zakryla výhled. Najednou jsem brzdit uměl, ale nestačilo to, nabral jsem už příliš vysokou rychlost. Jednou rukou jsem pustil řídku a snažil se strhnout z hlavy přilbu, ta druhá ovšem sama na řízení nestačila. Ani řídit nemohla, když jsem nevěděl, kterým směrem. Sjel jsem z cesty rovnou do křoví a narazil hlavou do sloupu elektrického osvětlení. A dál už si nic nepamatuju.

Táta prej nejdřív vůbec nevěděl, co se stalo. Plně zaměstnaný foťákem si akorát všiml, že najednou nemá koho fotit. Nejdřív

se domníval, že jsem nabral velkou rychlost a ujel. Musel se ptát kolemjdoucích. Nakonec mě vyčmuchal vlčák nějakýho pána od Bezpečnosti. Byl to pes, co v mládí chytal na hranicích útěkáře. Však se mi taky zakousnul do ruky, když se ke mně prodral křovím. Ale já žádnou bolest nevnímal, jak jsem byl v šoku.

Člověku může i prospět, když si v životě nabije hubu. Ale nic se nemá přehánět.

V nemocnici kupodivu zjistili, že mi prakticky nic není, ani ta ruka nebyla moc pokousaná, jenom jsem si nepříjemně pomačkal úsměv. Na pusy mi dali obvaz s malou škvírou na jídlo a trochu i na dejchání a poslali nás domů.

K večeri jsme bohužel zrovna měli rajskou, která se na obvazu dobře vyjímalá. Nezasvěceněj pozorovatel se tak mohl domnívat, že mě někdo střelil do pusy brokovnicí.

Druhej den jsem se samozřejmě styděl jít do školy. Rajská sice zaschla a zhnědla a částečně se dala i odrolit, ale zas to vypadalo, že jsem se přecpal čokoládou nebo dokonce něčím horším. Táta šel se mnou, aby mi dodal odvalu, ale neměl to snadný. Kousek před školou jsem si představil, jak se mi spolužáci smějous, a radši se schoval mezi popelnice. Marně mi táta sliboval polárkovej dort. Úkryt jsem opustil až po příjezdu popelářský-



ho vozu. To už se ale dávno učilo a mně se do školy nechtělo tuplem.

Když však táta přitvrdil a slíbil rovnou polárkovéj dort velkej, co vypadal jako dort opravdovej, srovnal jsem si to v hlavě a došlo mi, že do tý třídy stejně jednou musím a že nejlepší by byly hned dva velký polárkový dorty.

Pomalů jsme se vkradli do školy. Chodba už byla prázdná, doléhal sem jen hukot ze tříd. Došli jsme k tý mojí a poslouchali za dveřma.

Paní učitelka zrovna probírala vesmír. Nechala si stáhnout rolety a spolužákům promítala naučnej film o sluneční soustavě. Ukazovátkem zamířila na naši planetu.

„Milé děti, tohle je planeta Země. Nikde jinde zatím nebyl prokázán život.“

„Prosím, souško, a co Marťani?“ vykřiknul jeden z žáků.

„Ti jsou jen výplodem lidské fantazie. Stejně jako království nebeské nebo fungující kapitalismus. Možná však někde ve vesmíru existuje civilizace. Mimoszemšťan nás pozoruje, aby pak jednoho dne odhalil svou existenci.“

Roletama se dostávalo do třídy jen nepatrný množství světla. Film podkreslovala hudba, která navozovala pocit, že každou chvíli odněkud vystoupí vesmírná příšera a minimálně všechny poslintá. Spolužáci čučeli na plátno a ani nedutali. I když na většinu z nich už lezla puberta, myslím, že měli strach jako malý

děti. Dokonce ani Chadraba nezlobil. Měl jsem ideální příležitost dostat se do třídy, aniž by si toho někdo všimnul.

Táta pootevřel dveře a já vešel potichu jako kočka na lovu. Pomalu jsem se blížil ke svému místu. Měl jsem už židli na dosah, když si mě všimla práskačka Přinesdomová.

„Souško! Souško!“ volala a ukazovala na mou siluetu, kterou viděla před bílým plátnem.

Celá třída začala v údivu ševelit.

„Co je tohle za šaškárnu?“ rozohnila se učitelka a křikla na děti u oken: „Vytáhněte rolety!“

Jak se ve třídě postupně rozednívalo, spolužáci se mi začínali smát. A chechtot neustával, i když už byly rolety dávno nahoře. Připadal jsem si opravdu jako mimozemšťan. Se zaschlou rajskou kolem pusy.

Učitelka mezitím došla až ke mně.

„Okamžitě to sundej! A žákovskou knížku!“ hulákala mi přímo do obličeje, takže jsem cítil olejovky, který si dala ke svačince.

„Ale já... Já to mám od doktora,“ bránil jsem se.

„Dělej! Nebo si pozvu do školy rodiče!“ burácela dál a bohužel i prskala, takže jsem byl po svačince i já.

Táta už to za dveřmi nevydržel a vešel do třídy.

„Jako by se stalo, paní učitelko. Jsem jeho otec. Dobrý den. Vojta spad z kola a rozhodně by měl zůstat obvázaněj.“

Myslím, že táta to řek jasně. Normální člověk by jeho argumenty přijal a dál už to neřešil. Ne tak naše učitelka.

„Říká se obvázaný. Jste ve škole, tatínku. My tu máme takový zvyk, že hovoříme spisovně,“ obula se do něho ve snaze upevnit si před žáky svou chatrnou autoritu, ale místo toho si naběhla na vidle.

„A my doma zase máme zvyk nechytat druhý za slovo. A nejsem váš tatínek. Na shledanou!“ odvětil táta a s úsměvem na rtech opustil třídu.

Na spolužáky udělal opravdu velkej dojem. Museli se hodně přemáhat, aby to na nich učitelka nepoznala. Ale písemku jsme za trest psali stejně.

Za pár dní mi už doktor sundával obvaz.

„Hojí se to dobře. Myslím, že novou fotografii na tramvajenku potřebovat nebude,“ uklidňoval rodiče, když poprvé spatřili můj obličej. „Stáli při něm všichni svatí. Kdyby neměl přílbu, mohlo to dopadnout mnohem hůř.“

„Kdybych neměl přílbu, tak bych viděl na cestu a nemuselo se to stát,“ podotkl jsem a usmál se na celou ordinaci.

„Přílbu jsi měl kvůli bezpečnosti. Nemůžu za to, že ti ji táta špatně upevnil,“ bránila se máma.

„Nemohl jsem ji víc utáhnout, byla mu veliká,“ bránil se i táta.

„Tak jsi mu ji neměl dávat!“

„Ale tys říkala, že bez přílby jet nesmí!“

„Tak neměl jet vůbec! Aspoň by se mu nic nestalo.“

Teprve teď si rodiče všimli, že se pořád nepatřičně usmívám.

„Na tom není nic k smíchu!“ vypálila na mě máma, jak byla v ráži. „Aspoň ty bys mohl mít rozum, když ho tvůj táta nemá.“

Teď už jsem se začal smát naplno. Všichni tři na mě jenom v úžasu zírali. Čekali, až se vysměju, ale moje řehtání spíš ještě sílilo.

„Jsi v pořádku, Vojto?“ zeptala se mě máma, která už začínala mít obavy o můj duševní zdraví. „Co tě tak rozesmálo?“

Chtěl jsem odpovědět, že nic, ale prostě to nešlo, kvůli smíchu mi na to nestačil dech. Mámě, která mimochodem pracovala v nemocnici jako zdravotní sestra, došlo, že tohle není jen tak.

„Pane doktore, nevíte, proč se tak culí?“ vyzvídala.

„Asi nákej pourazovej šok. Jak dopadnul na hlavu.“

„Vy dokážete potěšit...“

„Já bych se toho nebál. Ono se to časem samo srovná. Možná.“

„S úsměvem jde všechno líp,“ utrousil táta.

„Ty mlčí!“ zpražila ho máma, načež se opět obrátila na doktora: „Nepíchnul jste mu náhodou náladovku?“

„Ani náhodou, paní Blechová.“

„V tom případě ji píchněte mně.“

Pan doktor měl pravdu. S tím pourazovým šokem. Cítil jsem se naprosto normálně, intelligence mi po tom držkopádu taky

snad nějaká zůstala, ani hlava mě nebolela, jen jsem se začal poměrně dost usmívat v situacích, který vůbec k smíchu nejsou. Když si jiní zoufaj, trpí trémou nebo pláčou, já mám pusku od ucha k uchu, někdy se dokonce směju nahlas. Nedokážu to vůlí ovlivnit, jde to mimo mě. Pan doktor ale neměl pravdu, když říkal, že se to časem samo srovná.



Hned druhý den jsme šli se školou povinně do kina na film *...a pozdravuji vlaštovky*. Vůbec jsem nechápal, o čem to je, jen mi utkvěla v paměti herečka Vášáryová, jak ji vedou na popravu. Moc zábavný mi to nepřipadalo. Brzo jsem v kině usnul. Zdálo se mi, že s tátou pouštíme větroně. Hodil jsem model ze stráně a zapomněl se ho pustit. Najednou pode mnou byla obrovská hloubka a já se bál, že spadnu a napíchnu se na televizní antény na našem sídlišti. Pak přiletěla Vášáryová na rogalu. Kroužila kolem mě a škodolibě pokřikovala: „Budíček! Budíček!“ Ignoroval jsem ji, ale ona byla fakt vytrvalá: „Vstávat! Tady nejsi v nocelehárně!“

Nebyla to Vášáryová, ale učitelka! A bez rogalu! Posadila se vedle mě a do konce filmu dávala pozor, abych zase neusnul. Dost

mě tím prudila. Ostatní v kině spali taky, Přinesdomová dokonce mluvila ze spaní, ale poznámku jsem dostal jenom já. Prej za to, jak se tvářím.

„Směje se Marušce Kudeříkové?“ nemohla máma uvěřit vlastním očím, když předčítala tátovi z mý žákovský knížky.

„Jo. Byli jsme na filmu ...*a pozdravuji vlaštovky*. Přitom ta herečka se taky hodně smála. Ale to nikomu nevadilo.“

„To chodíte se školou na filmy z koncentráku?“

„Jo. V tomhle aspoň mluvili česky. Když jsme byli na sovětském filmu *Štěpy*, vůbec jsem nestíhal číst titulky.“

Táta se jen uculoval, ale mámu to opravdu trápilo.

„Měl bys za tou učitelkou zajít a všechno jí vysvětlit,“ nabáda-la ho. „Dyť ten kluk za to nemůže.“

Táta přikývl, ale nespustil přitom oči z modelu větroně, kterej právě natíral bezbarvým lakem. Sledoval jsem ho při práci a popíjel u toho svoje oblíbený mlíko.

„Za jak dlouho to bude?“ vyzvídal jsem netrpělivě.

„Není kam spěchat. Dobrej model chce svůj čas. A zrovna tenhle jsem začal stavět, když jsi ještě zdaleka nebyl na světě. Už toho hodně pamatuje.“

Od té chvíle už to pro mě nebyl jenom model, ale i exponát.

„Sáhni si,“ vyzval mě a nabídnul mi k ohmatání trup u vejškovky. „To jsem brousil, když se tvoje maminka učila na přijímačky. Rovný jako vodní hladina.“

„Krása!“ musel jsem uznat.

Pak model obrátil a já si sáhnul na trup pod čumákem.

„A tyhle hrboly jsem udělal, když nadávala, že ji nevzali,“ pro- nesl dostatečně hlasitě, aby to slyšela i máma.

„Za co všechno já nemůžu,“ povzdechla si dotčeně.

Když táta zjistil, že se chytla, ožil jako zamilovanéj teenager.

„Ale to je v pořádku, Mončo,“ spustil na ni láskyplně. „V tom modelu je takhle zakódovaná spousta našich pěkných vzpomí- nek.“

„Pěkných, jo?“ ohradila se. „Jak jsem rupla u přijímaček!“

„Ale ten samej večer jsem tě pak požádal o ruku. A kdyby tě tenkrát vzali, možná bys řekla ne.“

Máma roztála jako sněhulák v jarním slunci.

„Myslím, že bych řekla ano, i kdybych nerupla,“ utrousila a ko- nečně se na tátů usmála.

Ten hned vyskočil a přitulil se k ní, div že jí nevyrazil z ruky vařečku, kterou právě míchala večeri.

Tyhle „smiřovací“ chvíle měli oba opravdu rádi. A že jich bylo. Dráždili se pravidelně a rádi.

Hned druhý den táta zašel za učitelkou a ona mi pak skutečně přestala jít po krku. Jenže tu byli ještě spolužáci.



Tátův větroň měl trochu lehčí čumák, když jsme ho poprvé zalítávali v parku nad sídlištěm. Lítal nahoru a dolů a ve finále mě napodobil, když zahučel do houští. Táta mu přisypal trochu broků do čumáku. Mezitím si všiml, že myslím na něco úplně jiného.

„Co je s tebou?“ zeptal se mě, když zjišťoval nasliněným prstem, kterým směrem fouká vítr.

Usmál jsem se a jen nerad přiznal: „Ve škole mi říkaj klaun.“

Teď už věděl, kterým směrem fouká vítr i u nás ve třídě.

„Všichni?“ zajímal se, když srovnával vejškovku.

„Ne. Jenom pár blbců.“

„Aspoň už víš, že to jsou blbci. Měl bys bejt rád, že jich je jenom pár.“

Znovu jsem se usmál, tentokrát ale opravdu od srdce.

Táta uměl najít na všem něco pozitivního.

Větroň letěl vzhůru za sluncem, jako kdyby měl tryskový motor. Nejspíš ho podebral horkej vzduch, ale mně přišlo, že takhle stoupá, protože je lehčí o moje starosti. Chtěl jsem v tom modelu sedět a taky letět výš a výš, aby byli všichni blbci pode mnou co nejmenší. K nebi stoupaly i další modely letadel, který v našem parku pouštěli nadšenci z celý Prahy. Jako kdyby chtěly od-



letět z tohoto světa. Jak jsem se za nima díval a záviděl jim, začala se mi točit hlava. Nejdřív jsem si myslel, že z tý vejšky, ale táta pak zjistil, že mám horečku.

Večer jsem ani neměl chuť k jídlu, bylo mi opravdu blbě, a tak moje vláčný kroky zamířily rovnou do postele. Máma mi uvařila horkej čaj a pod křídlo strčila teploměr. Báł jsem se, že ta horečka vystřelí rtuť do celého pokoje. Ze strachu o život jsem se usmíval, což mámu hodně znepokojovalo. Nakonec musela odběhnout do kuchyně, abych neviděl, že se jí derou slzy do očí. I to mi přidalo na mém úsměvu.

Teploměr mi radši vytáhnul z podpaždí táta.

„37,5! To nic není, brzo budeš v pořádku!“ oznamoval schválně hlasitě, aby byl slyšet i v kuchyni.

Za chvíli dorazila i mnohem klidnější máma a oba mi popřáli dobrou noc. Už byli na odchodu, když jsem si ještě k posteli povolal tátu.

„Nemohl bys postavit opravdový letadlo?“ vybalil jsem na něj bez přípravy. „Takový, ve kterým bysme mohli letět.“

„To není zrovna snadný.“

„Já vím. Ale stejně by to byla bomba.“

„Když se svého snu nevzdáš, tak jednou třeba opravdu poletíš.“

„Já se nevzdám!“

„Uvidíme, co se s tím dá dělat. Tak dobrou,“ odpověděl táta, lišácky zamrkal a zhasnul lampičku.



Můj úsměv vyvolanej nervozitou mě ve škole dost hendikepoval. Učitelka podle něj mohla snadno poznat, kdy jsem se učil a kdy ne. Pokud hrozilo, že při zkoušení dostanu pětku, měl jsem ze strachu pusu od ucha k uchu. Maskovat jsem se nemohl, protože tak bych na sebe stejně upozornil. Proto jsem se začal opravdu učit. Později mi ale došlo, že učitelku můžu přechytračit, když se budu usmívat i z vlastní vůle před každým zkoušením. Přece mě nemůže pokaždý vyvolat.

Před zkoušením jsem se usmíval i 11. listopadu 1982. Učitelka zrovna napsala na tabuli slovní úlohu:

„Dojička nadojila 20 litrů mléka a splnila tak třetinu svého plánu. Nakonec plán překročila o 7 litrů. Kolik litrů mléka nadojila?“

„Spočítat nám to půjde...“ učitelka se nadejchla a začala rejdit očima po třídě.

Ze strachu se všichni žáci bořili do židlí, aby byli co nejmenší. Někteří se dokonce ztráceli před očima nebo proměňovali v opěradlo. I David Copperfield by záviděl.

„Třeba..., třeba...“ schválně to učitelka natahovala, aby ta rozkoš, kterou přitom prožívala, trvala co nejdýl.

Vykročila rovnou ke mně. Modlil jsem se, aby ji něco zastavilo. Třeba zemětřesení, nebo průjem.

Měl jsem štěstí, bůh mý prosby vyslyšel. Do třídy se navalil ředitel v černém obleku.

Učitelka hned zařvala: „Vztyk!!!“

Všichni jsme vyskočili ze židlí. Ředitel před nás předstoupil a věnoval nám tak zoufale vyhaslej pohled, že mnozí málem omdleli.

„Milé děti, mám pro vás smutnou zprávu,“ spustil sklesle. „Včera zemřel veliký člověk, soudruh Leonid Iljič Brežněv. Uctěme jeho památku minutou ticha.“

Všichni žáci sklopili zrak a začali se tvářit, jako kdyby je opravdu postihla nějaká tragédie, jen já se usmíval. Tak moc jsem chtěl smutnit, představoval jsem si, že tátovi shořel větroň, že jdu na opravu jako Vášáryová, že nám prodloužili vyučování, ale nezabíralo to. Ředitel si mýho úsměvu brzo všimnul a příkráčel ke mně.

„Co je tohle za kluka?“ zeptal se učitelky a s odporem ukázal na mě, div že mi nevypíchnul oko. Minutu ticha tak zkrátil na 30 vteřin.

„Blecha Vojtěch, soudruhu řediteli.“

Učitelka mu ještě chtěla něco pošeptat do ucha, ale soudruh neslyšel, neviděl, jelikož byl v ráži.

„Žákovskou knížku!“ křiknul na mě, až mu málem vypadla zubní protéza i obě oči.

„Tak bude to?“ přidala se učitelka, aby si to u něho nerozházela.